

thema
verzamelingen

Bomenverzameling in boekvorm

Kasteel Groeneveld in Baarn bezit twee boekenkasten met een bijzondere inhoud. Wat op het eerste gezicht verweerde boeken lijken, zijn bij nadere beschouwing 147 houten kistjes. Elk heeft een boom als onderwerp, is gemaakt van het hout van die boom, en bevat informatie over en onderdelen van die boom zoals gedroogde twijgen, bloemen en vruchten. Zo'n verzameling heet een xylotheek.

Tekst en fotografie - Hanneke Jelles

Dit is één van de negen xylotheeken die rond 1790 gemaakt werden door Ferdinand von Schlümbach. Het exemplaar van Groeneveld werd door koning Lodewijk Napoleon geschonken aan de universiteit van Leiden.

In 1934 werd deze xylotheek herontdekt. Staatsbosbeheer kreeg de verwaarloosde collectie cadeau en zorgde voor restauratie. Sindsdien wordt de xylotheek met zorg bewaard in kasten die permanent op 20 graden gehouden worden, bij een luchtvochtigheid van 50%. De kastdeuren zitten dan ook stevig dicht, even een 'boek' openmaken is er niet bij. Maar door de opstelling is de collectie toch goed te zien.

Wilt u gaan kijken, houd er dan rekening mee dat Groeneveld van maart 2011 tot maart 2012 dichtgaat voor een ingrijpende verbouwing.

Groeneveld 2, Baarn; dinsdag t/m zondag van 11.00 uur tot 17.00 uur.

Gesloten op nieuwjaarsdag, koninginnedag, eerste kerstdag en oudejaarsdag.

www.kasteelgroeneveld.nl.

Museum voor vindzels

Tekst en fotografie - Hanneke Jelles

Trudy Beekman. Vindselmuseum.

Het Vindselmuseum in Amersfoort ademt de sfeer van de kunst- en rariteitenkabinetten uit de zeventiende en achttiende eeuw. "Toen ontdekten mensen de wereld. Tegenwoordig vlieg je zo naar de tropen; de verbazing is verdwenen," zegt kunstenaar Trudy Beekman, eigenaar van het museum. Ze begon in 1995 met voorwerpen uit de natuur dieren te maken. "Ze waren kwetsbaar, maar interessant. Ik begon met het geven van workshops. Deelnemers kiezen op gevoel een steen als basis. Uit de keuze volgen de andere onderdelen. Een opgerold blad, drijf hout, peulen." De workshop is vooral geschikt voor volwassenen. "Volwassenen gaan anders kijken als ze hebben ontdekt dat een boontje ook een oog kan zijn." Het Vindseldier wordt beschreven volgens de regels van de wetenschap. Trudy tekent haar eigen Vindseldieren in een boek. "Ik heb nooit willen kiezen tussen kunst of wetenschap, of tussen schrijven of tekenen. Voor mij is een boek het eindproduct. Zoals de reizigers vroeger in dagboeken schreven en tekenden, zo leg ik al het moois dat ik zie vast."

Het Vindselmuseum is zondagmiddag van 13.00-17.00 uur open. In schoolvakanties (regio Utrecht) ook dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag.

Adres: Neonweg 12 (Isselt-A), Amersfoort. Tel: (06) 30288306.

Deelname inloopworkshops: € 5,-. www.vindselmuseum.nl.

thema
verzamelingen

Dryadorchis dasystele Schuit & de Vogel. De plant werd maar één keer verzameld en de bloem is maar één dag open.

Wachten voor de wetenschap

De Hortus botanicus Leiden heeft een wetenschappelijke orchideeëncollectie. Veel orchideeën zijn – volgens strikte regels – verzameld door de wetenschappers van het Nationaal Herbarium Nederland (NCB Naturalis).

In het veld treffen de wetenschappers maximaal 15% van de orchideeën bloeiend aan. Van wat niet bloeit, wordt een plant meegenomen. De verzamelde planten krijgen een collectienummer en worden in de hortus verzorgd, in afwachting van bloei. Ontdekken de wetenschappers van het Herbarium in de kassen een bloeiend exemplaar, dan controleren ze op een lijst of deze plant al eerder heeft gebloeid. Zo niet, dan worden gedetailleerde foto's van de bloemen gemaakt. Vervolgens worden ze afgeknipt en op alcohol gezet. Op alcohol verliezen de bloemen hun kleur, maar ze houden hun vorm en kunnen nog tientallen jaren later onderzocht worden. Meestal wordt ook een deel van de plant geconserveerd. Ten slotte maken de biologen een gedetailleerde beschrijving.

Soms wordt een orchidee maar één keer ontdekt, tot bloei gebracht en beschreven, en is er sindsdien nooit meer een exemplaar van gezien. Soms moeten de wetenschappers tientallen jaren wachten voor een plant gaat bloeien.

Tekst - Hanneke Jelles
Fotografie - Ed de Vogel